

**Уважаеми официални гости,
Уважаеми ръководители на машиностроителни предприятия,
Уважаеми инженери, конструктори, технолози, специалисти и колеги,
Скъпи приятели на българското машиностроене,**

Днес отбелязваме 55 години от началото на традицията „Ден на машиностроителя“ и 35 години от създаването на Българската браншова камара – машиностроене.

Тези годишнини са повод за заслужено признание към поколенията български машиностроители – инженери, конструктори, технолози, предприемачи – високкоквалифицирани специалисти и работници, чиито знания, труд и професионализъм са допринесли съществено за индустриалното и технологичното развитие на България.

Машиностроенето е фундаментален сектор на националната икономика, който създава технологии, продукти и решения за редица други отрасли и има значим принос за добавената стойност, износа, заетостта и технологичния потенциал на страната.

Двете годишнини, които на пръв поглед са различни, всъщност са свързани от една обща нишка – паметта, професионалната принадлежност и отговорността към бъдещето на българската индустрия.

Денят на машиностроителя е учреден с Решение №245 на Министерския съвет от 12 август 1971 г. – време, когато машиностроенето вече се утвърждава като един от стратегическите стълбове на българската икономика.

А двадесет години по-късно, през есента на 1991 г., в една коренно различна България, е създадена Българската браншова камара – машиностроене.

Това не е случайно съвпадение.

Когато икономическата система се променяше, когато традиционните пазари се разпадаха и пред предприятията стоеше въпросът „Как ще

продължим?“, машиностроителите разбраха, че трябва да имат и своя общ глас.

Този глас вече 35 години е Българската браншова камара – машиностроене.

За да разберем значението на днешния ден, трябва да погледнем назад и видим историята на българското машиностроене през тези 55 години.

Периодът от 1971 до 1990 г. е време на мащабно развитие на българското машиностроене. Изграждат се големи производствени комплекси, развиват се специализирани предприятия, научноизследователски и проектантски звена. В края на 80-те години в машиностроенето работят над 700 завода и около 30 научноизследователски института, с персонал над 450 000 специалисти и работници. Отрасълът формира над една трета от общата промишлена продукция на страната

Да си припомним само някои факти:

През 80-те години България, чрез държавното стопанско обединение „Балканкар“, се превръща в един от най-големите производители на мото- и електрокари в света. През 1985 – 1988 г. се произвеждат около 85000 кака годишно, като България достига трето място в света (след ФГР и Япония).

Периодът от 1990 до 2005 г. можем да определим като времето на най-тежкото изпитание След 1990 г. машиностроенето е изправено пред коренно различна реалност - разпадане на пазарите, загуба на традиционни клиенти, икономическа криза, реструктуриране и приватизация. В резултат едни предприятия не оцеляха, други бяха реструктурирани и преобладаващата част бяха приватизирани. Формира се новото българско машиностроене, което стъпи на две основи:

- Оздравяване и развитие на приватизирани предприятия, чиито собственици и мениджъри искаха и постигнаха последващо развитие и устойчивост;
- Поява на ново поколение предприемачи и мениджъри, които започнаха отново – понякога с малки екипи, с ограничени ресурси, но с огромно професионално самочувствие и желание да развиват машиностроенето.

Периодът от 2006 – 2019 г. може да се определи като европейска интеграция, модернизация и ново израстване.

Присъединяването на България към Европейския съюз през 2007 г. откри нови възможности, но едновременно с това поставя предприятията пред още по-високи изисквания. Качеството, производителността, проследимостта, енергийната ефективност и технологичното обновяване вече не бяха предимство, а условие за участие в международните вериги на доставка.

Периодът 2019 – 2025 г. се оказва един от най-динамичните и изпълнени с предизвикателства периоди за машиностроенето в България. Отрасълът премина през фази на тежка криза вследствие пандемията от COVID 19 (2019-2021), постпандемично възстановяване (2021-2023) и навлизане в тежка рецесия вследствие на войната в Украйна и геополитическите фактори. Въпреки това машиностроенето продължава да работи със стабилни темпове и да осигурява значителен дял от производството и износа на промишлеността. Показателни са следните данни (по данни от Търговския регистър, НСИ и Финанси БГ за 2014 г.) за приходите от продажби, активите и персонала в отрасъла по видовете икономически дейности:

Дейност по КИД	Приходи от продажби хил.лв.	Активи хил.лв.	Заети лица хил. броя
245 Леене на метали	351	287	3
25 Производство на метални изделия, без машини и оборудване	7636	11105	55
28 Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	3955	4657	28
29 Производство на автомобили, ремаркета и полуремаркета	4885	3383	23
30 Производство на превозни средства, без автомобили	1430	1407	6
Общо	18257	20839	115

Видни са приходи от продажби над 18 млн. лв., което е над 10% от БВП от индустрията и заети лица 115 хил. човека.

През 2025 г. спадът продължава, но има отделни признаци за стабилизиране .

35 години Българска браншова камара – машиностроене.

Камарата е учредена на 2 октомври 1991 г. – в самото начало на най-драматичния преход в българската икономика.

Това само по себе си е исторически факт, който заслужава уважение. Защото Камарата не е създадена във време на спокойствие и предвидимост. Тя е създадена във време, когато трябваше да се изграждат нови правила, нови отношения и ново място на индустрията в пазарната икономика.

Основната мисия на Камарата през всички тези години е ясна: да обединява, представлява и защитава интересите на машиностроителния бизнес.

Това е заложено и в нейния устав – подпомагане и насърчаване на отрасъла, представителство пред държавни, обществени и международни институции, защита на общите интереси на членовете. Но една камара не се измерва само с написаното в устава. Тя се измерва с реално извършената дейност и с полезността за предприятията. През годините ББКМ развива именно такава дейност – участие в обсъждането на нормативни документи, защита на интересите на работодателите, работа по въпросите на квалификацията и кадрите, сертификацията и професионалното обучение. Особено важна е работата на Камарата по връзката между бизнеса и образованието. През годините ББКМ участва в проекти за актуализиране на учебни програми съобразно потребностите на предприятията, както и в инициативи за привличане, обучение и задържане на млади хора в машиностроенето. Това е от особено значение защото можем да закупим нова машина, можем да внедрим нов софтуер, можем да построим нов цех, но не можем да купим готов инженер, конструктор или технолог с 20 години опит. Кадрите се създават и това е една от най-важните задачи пред българското машиностроене днес.

Уважаеми дами и господа,

Какво ни казват тези 55 и 35 години?

Когато погледнем назад, виждаме три различни Българи. България на големите машиностроителни заводи и мащабното индустриално производство.

България на прехода, приватизацията и болезненото реструктуриране. И България на частните, модерни, експортно ориентирани предприятия, които днес вече работят и в глобални производствени вериги. Но зад тези три периода стои нещо общо: Българският инженер, Българският предприемач и Българският квалифициран работник. Това е истинският капитал на машиностроенето - не само машините, не само сградите, не само технологиите, а и хората.

Днес обаче пред нас стоят нови предизвикателства.

Машиностроенето навлезе в епохата на автоматизацията, роботизацията, Индустрия 4.0. Но вече навлизаме във времето на Индустрия 5.0, адитивното производство и изкуствения интелект. Веригите на доставки се променят, конкуренцията става все по-силна, недостигът на инженери и квалифицирани специалисти се превръща в едно от най-сериозните ограничения пред растежа.

Но аз вярвам, че българското машиностроене има всички основания да гледа напред с увереност. Защото вече сме доказали, че можем да се променяме: преминахме от планова към пазарна икономика, преминахме през загубата на традиционни пазари, преминахме през приватизацията и тежкото реструктуриране, преминахме през глобална финансова криза. И днес имаме предприятия, които успешно се конкурират на едни от най-взискателните пазари в света.

Затова днешният празник не трябва да бъде само поглед към миналото.

Той трябва да бъде поклон пред хората, които създадоха българското машиностроене, признание към тези, които го съхраниха, и доверие към тези, които ще го развиват.

Нека днес си спомним с уважение за всички наши колеги, които вече не са сред нас. За инженерите, конструкторите, технолозите, работниците, преподавателите, научните работници и ръководителите, които оставиха своя отпечатък върху индустрията.

Нека благодарим и на днешните предприемачи и мениджъри, които всеки ден поемат риска да инвестират, да създават работни места и да доказват,

че „произведено в България“ може да означава високо качество, точност и технологична компетентност.

И нека благодарим на всички членове, партньори и ръководители на Българската браншова камара – машиностроене, които през тези 35 години са работили за това браншът да има свой глас, свое представителство и своето място в обществения и икономическия живот на страната. Тук не можем да не споменем инж. Илия Келешев - съосновател на Камарата и неин ръководител от основаването ѝ до края на 2022 г. Човекът, който се посвети всеотдайно на Камарата и всичките тези 31 години безкористно, но и безкомпромисно защитаваха интересите на членовете на Камарата и на машиностроенето въобще.

Уважаеми дами и господа,

55 години Ден на машиностроителя са повод за гордост.

35 години Българска браншова камара – машиностроене са повод за признание.

Но най-важното е, че тези годишнини ни дават възможност да кажем нещо много по-важно:

Българското машиностроене има минало, с което можем да се гордеем.

Има настояще, което заслужава уважение.

И има бъдеще, което зависи от всички нас.

Нека продължим да работим така, че след още 35 или 55 години тези, които ще бъдат на нашето място, да могат да кажат: „Те не просто съхраниха българското машиностроене. Те го направиха по-силно.“

Пожелавам на всички машиностроители здраве, професионална смелост, успехи и увереност.

Пожелавам на българските машиностроителни предприятия нови пазари, нови технологии, инвестиции и добри специалисти.

И най-вече – единство, защото когато машиностроенето говори с един глас, неговият глас се чува много по-силно.

Честит Ден на машиностроителя!

Честит 35-годишен юбилей на Българската браншова камара – машиностроене!

Да бъде здраво и успешно българското машиностроене!